

[Udenrigsministeren.]

blive lige så åbent som forholdet mellem de vesteuropæiske lande. Med de sidste 25 års historie i erindring ville en sådan tankegang nok være særdeles urealistisk. Men vi betragter en konference af denne karakter som et både velegnet og på dette stadium af øst-vest dialogen naturligt middel til for alvor at komme videre med nedbrydningen af de kunstige barrierer mellem øst og vest. Konferencen er at betragte som et led i en langstrakt proces og ikke som slutstenen på en udvikling.

Denne indstilling til konferencen er også i bedste overensstemmelse med de dagsordensudkast, som er blevet fremlagt på såvel østligt som vestligt hold. Et vestligt udkast er senest indeholdt i det nævnte communiqué fra NATO-ministermødet i december 1971, hvor der er opstillet fire punkter, der kan betragtes som et led i en normalisering af øst-vest forholdet.

De fire punkter er følgende:

For det første sikkerhedsspørgsmål, for det andet friere bevægelser over grænserne for mennesker, for information og for kulturelle forbindelser, for det tredje samarbejde på økonomiske, videnskabelige og tekniske områder og endelig for det fjerde det helt afgørende spørgsmål om samarbejde for at forbedre det menneskelige miljø.

Ikke mindst på baggrund af den erklæring, som blev vedtaget på Warszawa-pagtlandenes møde i Prag i slutningen af januar i år tror jeg, at øst og vest virkelig her er kommet hinanden et godt skridt nærmere, når det gælder fastlæggelsen af dagsordenen for sikkerhedskonferencen. Hvor nær vi er hinanden, vil selvfølgelig først vise sig, når de forberedende drøftelser i Helsingfors kan finde sted.

Et af de vanskeligste punkter synes for øjeblikket at være det vestlige forslag om den friere bevægelse for mennesker, oplysninger og ideer. Når vi også fra dansk side mener at måtte lægge vældig megen vægt på dette dagsordenspunkt, hænger det sammen med, at det rører ved noget yderst funda-

mentalt i den danske indstilling: det enkelte menneskes ret til at rejse, hvorhen det måtte ønske. Det var den samme indstilling, som i sin tid lå bag de danske bestræbelser i NATO, som resulterede i suspensionen af den såkaldte allierede kontrolrådspasordning for østtyskernes indrejse til de vestlige lande.

Når jeg på trods af de tilsyneladende vanskeligheder nærer tillid til, at det vil lykkes at nå til enighed om et for begge parter acceptabelt resultat, skyldes det forskellige forhold. For det første kan jeg nævne, at der fra vestlig side ikke er tale om noget enten-eller — om en fuldstændig løsning pr. dato. Der tales om „friere“, ikke om „fri“ bevægelse. For det andet er det både i communiquéet i anledning af ministerpræsident Kosygin's besøg i Danmark og i communiquéet fra mit netop overståede besøg i Rumænien lykkedes at få medtaget en passus om betydningen af kontakter mellem mennesker som en af forudsætningerne for den gensidige tillid, hvorpå en varig fred i Europa må baseres.

Når jeg har gjort så meget ud af omtalen af denne sikkerhedskonference, som vel i praksis og forhåbentlig vil vise sig at blive en række af konferencer, er det, fordi dens mål og lange perspektiv — for ikke at blive misforstået skal jeg gerne understrege: lange perspektiv — må være et Europa, hvor afspændingen har nået det punkt, hvor de to nuværende militære blokke har gjort sig selv overflødige. Når det er sagt, må det også tilføjes, at netop med dette mål for øje vil en svækkelse af det atlantiske samarbejde på dette tidspunkt være en hindring for en fortsat afspænding.

Et vigtigt led i afspændingen og sikkerheden i Europa er også gensidige og balance-rede styrkereduktioner i Centraleuropa, som NATO allerede i 1968 tog initiativet til. Fra dansk side er vi gået positivt ind i disse overvejelser, idet vi i lighed med de andre allierede går ud fra, at en uformindsket sikkerhed bl. a. forudsætter et fortsat amerikansk engagement i Europa.